

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Bejenaru,
Maria Ghervas,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Liliana Pasat și de avocata Angela Gherasim, în numele părții vătămate Cojocari Natalia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 iulie 2018, în privința inculpatei

*Iurco Tatiana XXXXX, născută la
XX XXXXX XXXX, originară și locuitoare a XXXXXX,
XXXXXX, XXXX, XXX, cetățeană a R.
Moldova, fără antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 14.07.2015 – 14.12.2017,
instanța de apel: 25.01.2018 – 04.07.2018,
instanța de recurs: 04.10.2018 – 18.12.2018.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 14 decembrie 2017, Iurco Tatiana a fost condamnată în baza art. 190 alin. (4) Cod penal la 7 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de gestionare a surselor financiare pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, pentru femei, de la momentul devenirii irevocabile a sentinței.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Poltorac Igor, în baza art. 190 alin. (4) Cod penal la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de gestionare a surselor financiare pe un termen de 3 ani, cu executare, dar în privința lui hotărârile judecătorești nu sunt atacate.

De la inculpata Iurco T. s-a încasat în beneficiul părții vătămate Cojocari N. prejudiciul moral în mărime de 20.000 lei.

De la inculpatul Poltorac I. s-a încasat în beneficiul părții vătămate Cojocari N. prejudiciul material în sumă de 8000 euro și cel moral în mărime de 20.000 lei.

De la inculpații Iurco T. și Poltorac I. s-a încasat, în mod solidar, în beneficiul părții vătămate Cojocari N. cheltuielile de judecată pentru asistență juridică în sumă de 10.000 lei.

2. Instanța a constatat că inculpatul Poltorac I., împreună cu Iurco T., acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și dorind survenirea consecințelor prejudiciabile, s-a adresat la Cojocari N., cu care s-a cunoscut anterior, deoarece la finele anului 2014 Cojocari N. a procurat de la dânsul și mama lui, Poltorac L., apartamentul nr. 23, din str. XXXXXX, XXXXXX și, sub pretextul că mama lui din nou vinde apartamentul său, și anume ap. nr. 22 din str. XXXXXX, XXXXXX, iar el este împuternicit să petreacă negocieri cu potențialii cumpărători, în condițiile tranzacției date, și să primească mijloace bănești în calitate de avans în vederea vânzării apartamentului dat, însă, de fapt, neavând astfel de împuterniciri, profitând de încrederea lui Cojocari N., s-a înțeles cu ultima despre costul acestui apartament în sumă de 16.000 euro, după care, cu ajutorul lui Iurco T. care, de mai multe ori, a comunicat prin telefon cu partea vătămată Cojocari N., prezentându-se ca mama lui Poltorac I., și anume Poltorac L., și confirma cuvintele acestuia despre necesitățile urgente de bani pentru rezolvarea diferitor întrebări, prin înșelăciune și abuz de încredere, în perioada din 27.02.2015 - 21.04.2015 a primit de la Cojocari N. și concubinul ei Mirovșchii A., în câteva rate, în calitate de avans pentru procurarea apartamentului indicat, mijloace bănești în sumă totală de 8000 euro, echivalentul a 159.440 lei, pe care ulterior i-a însușit ilegal, prin ce i-a cauzat lui Cojocari N. o daună în **proporții deosebit de mari**.

Iurco T., în ziua nestabilită de către organul de urmărire penală a lunii februarie 2015, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și dorind survenirea consecințelor prejudiciabile, împreună cu Poltorac I., care s-a adresat lui Cojocari N., cu care erau cunoscuți anterior, deoarece la finele anului 2014 Cojocari N. a procurat de la dânsul și mama lui, Poltorac L., apartamentul nr. 23, din XXXXXX, XXXXXX și, sub pretextul că mama lui din nou vinde apartamentul său, și anume apartamentul nr. 22, din XXXXXX, XXXXXX, și el este împuternicit să petreacă negocieri cu potențialii cumpărători în condiții tranzacției date și să primească mijloace bănești în calitate de avans în vederea vânzării apartamentului dat, însă, de fapt, neavând astfel de împuterniciri, profitând de încrederea lui Cojocari N., s-a înțeles cu ultima despre costul acestui apartament în sumă de 16.000 euro, după care cu ajutorul ei, care de mai multe ori a comunicat prin telefon cu partea vătămată Cojocari N., prezentându-se ca mama lui Poltorac I., și anume Poltorac L., confirmând cuvintele acestuia despre necesitățile urgente de bani pentru rezolvarea diferitor întrebări, prin înșelăciune și abuz de încredere, în perioada 27.02.2015 - 21.04.2015, a primit

de la Cojocari N. și concubinul ei Mirovschii A., în câteva rate, în calitate de avans pentru procurarea apartamentului indicat, mijloace bănești în sumă totală de 8000 euro, echivalentul a 159.440 lei, pe care ulterior i-a însușit ilegal, prin ce i-a cauzat lui Cojocari N. o daună în **proporții deosebit de mari**.

Instanța a reținut că inculpata Iurco T. a declarat că cunoaște că Poltorac I. i-a vândut lui Cojocari N. un apartament. Ea i-a împrumutat acestuia bani pentru privatizarea vilei, la cererea mamei lui. I-au fost întorși doar o parte din bani. Inculpatul a procurat pe numele ei un telefon, pe care ea l-a achitat în rate. Nu a sunat-o niciodată pe Cojocari N. și nici Poltorac nu a rugat-o să facă acest lucru. Doar în discuția despre vilă, inculpatul Poltorac I. i-a transmis receptorul pentru a confirma că cunoaște despre suma de bani împrumutați, ea crezând că vorbește cu mama lui, lucru ce s-a întâmplat o dată sau de două ori.

Inculpatul Poltorac I. a indicat că nu i-a cerut niciodată lui Iurco T. să o sune pe Cojocari N. A rugat o persoană de la colegiu să o contacteze pe aceasta, care s-a prezentat ca fiind mama lui și care i-a spus lui Cojocari N. că urmează să rezolve toate problemele cu el.

Partea vătămată Cojocari N. a relatat că a fost telefonată de, chipurile, mama lui Poltorac I., care plângând, i-a spus că fiul ei a tamponat un automobil și are nevoie de bani. Aceasta o suna regulat, a asigurat-o că actele sunt la ea și să nu-și facă griji. Au convenit cu aceasta prin telefon că apartamentul va fi înregistrat pe numele concubinului Mirovschii A. S-a întâlnit cu Poltorac I. lângă cadastru, iar acesta și-a sunat mama, cu care a discutat și ea la telefon, și aceasta a confirmat că fiul său se ocupă în totalitate de vânzarea apartamentului. I-a spus că îi va transmite lui Poltorac I. suma de 1000 euro și aceasta a asigurat-o că totul va fi în ordine, zicând că-i va transmite actele a doua zi. A fost convinsă că discută cu mama lui Poltorac I. Ulterior, fiind la anchetator, unde se afla și Iurco T., a recunoscut-o pe ultima după voce. Aceasta a confirmat că a telefonat-o la cererea lui Poltorac I. și că el i-a promis că îi va da banii pentru vilă.

Martorul Poltorac L. a relatat că pe Iurco T. a cunoscut-o când fiul său Poltorac I. a vândut primul apartament. O cunoaște și pe Cojocari N., aceasta a venit la ea la serviciu și întrebat-o de ce nu s-a prezentat la notar în legătură cu vânzarea celui alt apartament. I-a spus că nu vinde niciun apartament și a încercat să-l sune pe fiul ei, însă acesta nu i-a răspuns. Cojocari N. i-a spus că se va adresa la poliție.

Instanța a concluzionat că vinovăția inculpaților este dovedită integral prin probele administrate, și le-a încadrat acțiunile în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșită de două sau mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporții **deosebit de mari**.

3. Avocatul Vladimir Darii a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata Iurco T. să fie achitată.

Apelantul a invocat că instanța de fond a apreciat eronat declarațiile părților audiate.

Învinuirea înaintată inculpatei nu este întemeiată pe probe certe, nefiind confirmată existența laturii subiective a infracțiunii imputate în acțiunile ei. Or, infracțiunea de escrocherie se comite doar cu intenție directă și cu scop cupidant. Atât în cadrul urmăririi penale cât și în instanța de judecată nu au fost prezentate probe certe și neviciate că inculpata a cunoscut intențiile lui Poltorac I. de a însuși de la Cojocari N. surse bănești și intenționat a contribuit la aceasta, precum și că ea ar fi avut scop cupidant.

Totodată, din declarațiile inculpaților și ale martorilor nu rezultă implicarea lui Iurco T. la niciuna din cele două tranzacții cu apartamentele dintre Poltorac L. și Poltorac I. cu Cojocari N.

Au fost ignorate declarațiile martorului Ieșanu S. care a participat activ în cadrul ambelor tranzacții cu apartamentele, de la finele anului 2014 și din martie-aprilie 2015, cunoscând mai multe detalii importante pentru soluționarea corectă a cauzei. Astfel, acesta a indicat că la vânzarea apartamentului a fost implicat doar Poltorac I. Totodată, i-a dat telefonul lui pentru a efectua câteva apeluri, a participat la diferite acțiuni legate de presupusa vânzare, inclusiv, la rugămintea lui Poltorac I. a primit de la partea vătămată sume de bani pe care i-a transmis acestuia. De câteva ori a fost prezent când ultimul a primit bani de la partea vătămată în contul apartamentului. Or, Poltorac I. i-a mințit pe toți, inclusiv pe el, despre intențiile sale. Nu a presupus că mama acestuia nu cunoștea despre acțiunile lui privind vânzarea apartamentului.

În cazul tranzacției cu primul apartament, în decembrie 2014, la notar a fost el, Poltorac I., Poltorac L. și cumpărătorul Cojocari N., unde au discutat, inclusiv despre apartamentul care se vindea atunci.

Declarațiile lui Ieșanu S. confirmă afirmațiile lui Iurco T. că ea nu cunoștea despre faptul că Poltorac I. vinde apartamentul mamei sale.

Mai mult, declarațiile acestuia în partea ce ține de întâlnirea la notar în decembrie 2014 și de faptul că acolo Poltorac L. și Cojocaru N. au discutat în particular, în fața notarului, unde au fost transmiși și banii pentru apartament, au fost confirmate și de către notarul Agachi Aliona.

Pe lângă aceasta, partea vătămată a indicat că prima conversație telefonică cu presupusa mamă a lui Poltorac I. a avut loc peste două luni după prima tranzacție cu inculpatul, deci și ultima discuție cu aceasta.

Astfel, afirmația părții vătămate că a vorbit la telefon de câteva ori doar cu Iurco T., pe care nu o cunoaște și nu vorbise pe viu anterior cu ea, iar la întâlnirea la anchetator i-a recunoscut vocea peste o perioadă de circa două luni de la ultima conversație telefonică, trezesc mari dubii, în special că partea vătămată a fost invitată la organul de urmărire penală, cunoscând că acolo se află o persoană care poate fi o potențială bănuită. Or, la acel moment, ofițerul de urmărire penală discuta cu Iurco T. despre infracțiunea dată, fără ca aceasta să aibă careva statut procesual, în lipsa apărătorului.

În același timp, partea vătămată a declarat că a fost invitată la organul de urmărire penală pentru a aduce recipisele primite de la Poltorac I. și descifrările telefonice, pe care le-a adus și le-a transmis la 27.05.2015, iar după ce Iurco T. a răspuns la salutare, ea imediat i-a recunoscut vocea. Însă, potrivit procesului-verbal

de ridicare, Cojocari N. a prezentat organului de urmărire penală recipisele și factura cu descifrările telefonice la data de 28.05.2017.

Astfel, se confirmă că la 27.05.2017 ofițerul de urmărire penală a invitat-o pe Cojocari N. pentru a o prezenta pe Iurco T. ca persoana cu care a vorbit la telefon ca fiind mama lui Poltorac I. și aceasta să confirme faptul prin recunoașterea după voce, că anume cu această persoană a vorbit la telefon.

Or, apar dubii referitor la faptul că Cojocari N., având câteva convorbiri telefonice cu o persoană necunoscută, peste două luni de la ultima conversație a recunoscut vocea persoanei doar dintr-o salutare, iar în situația când a vorbit și a auzit vocea naturală a lui Poltorac L., în discuțiile telefonice invocate de ea că au avut loc peste două luni, nu și-a dat seama că nu e vocea lui Poltorac L.

Potrivit art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuیتului, învinuitului, inculpatului.

Însă, dubiile apărute în cadrul urmăririi penale nu au fost înlăturate, cel puțin prin metoda experimentului, pentru a constata dacă din mai multe voci auzite la telefon, partea vătămată ar fi recunoscut vocea lui Iurco T.

Pe lângă aceasta, instanța de fond eronat a indicat că Iurco T. se cunoștea cu Cojocari N., motiv din care s-au salutat în biroul anchetatorului, ambele confirmând că prima dată s-au văzut în biroul anchetatorului.

La fel, instanța de fond a ignorat că Iurco T. a procurat un număr telefonic „Orange” pe numele său, pe care l-a transmis în folosință lui Poltorac I. care nu avea buletinul de identitate, ca ulterior, acesta să-l treacă pe numele său, iar în luna februarie a blocat acest abonament, deoarece acesta nu și-a respectat promisiunea.

Totodată, fără nici un temei, instanța a presupus că inculpata Iurco T., comunicând din numele lui Poltorac L. cu Cojocari N., își dădea seama despre tema discuției ce o purta și consecințele acestei discuții, nefiind probat că Iurco T. cunoștea despre vânzarea apartamentului, cumpărătorul și condițiile tranzacției.

Chiar dacă instanța de fond ar fi avut certitudinea probelor pertinente, concludente, care ar confirma învinuirea înaintată, la stabilirea pedepsei inculpatei, instanța nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 75-79 Cod penal, fiind ignorat că ea întreține doi copii minori, este caracterizată pozitiv, nu a fost în conflict cu legea și nu a profitat de pe urma acțiunilor lui Poltorac I.

Este ilegală sentința și în partea admiterii acțiunii civile, aceasta nefiind motivată prin probe.

Prin urmare, în acțiunile inculpatei nu au fost stabilite elementele infracțiunii incriminate, aceasta urmând a fi achitată.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 iulie 2018, apelul a fost admis, casată sentința parțial, și pronunțată o nouă hotărâre.

Iurco Tatiana a fost condamnată în baza art. 196 alin. (2) lit. b) Cod penal la 2 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe o perioadă de probațiune de 1 an.

Pretenția părții vătămate Cojocari N. privind încasarea prejudiciului moral de la Iurco T. **și Poltorac I.** a fost respinsă ca neîntemeiată.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond a apreciat incorect probele prezentate, reținând în acțiunile inculpatei elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal.

Conform art. 48 Cod penal, *se consideră exces de autor săvârșirea de către autor a unor acțiuni infracționale care nu au fost cuprinse de intenția celorlalți participanți.* Pentru excesul de autor, ceilalți participanți nu sunt pasibili de răspundere penală.

Excesul de autor este o formă specifică de săvârșire a infracțiunii de către unul sau mai mulți participanți la infracțiune, esența căruia rezidă în faptul că ei săvârșesc activități infracționale care nu au fost cuprinse de intenția celorlalți participanți.

Persoanele care au participat împreună la săvârșirea infracțiunii nu răspund pentru acțiunile săvârșite de către unul dintre participanți, fără o înțelegere prealabilă dintre participanți și fără contribuția acestora.

Astfel, *este constatată cu certitudine înțelegerea inculpatei cu Poltorac I. privind comiterea infracțiunii de deposedare a lui Cojocari N. de mijloacele financiare, însă atât în prima instanță, cât și în instanța de apel nu au fost prezentate probe privind confirmarea intenției lui Iurco T. de a însuși mijloacele bănești, cât și însușirea banilor ce aparțin părții vătămate de către aceasta.*

Instanța de apel a constatat că inculpata Iurco T., într-o zi nestabilită de organul de urmărire penală a lunii februarie anului 2015, acționând cu *intenție directă, cu scop de cupidare și fără scop de însușire, prin înșelăciune și abuz de încredere, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și dorind survenirea consecințelor prejudiciabile, împreună cu Poltorac I.,* care s-a adresat lui Cojocari N., cu care a fost cunoscut anterior, deoarece la finele anului 2014, aceasta a procurat de la dânsul și mama lui apartamentul situat în XXXXXX, XXXXXX și, sub pretextul că mama lui din nou vinde un apartament, și anume apartamentul nr. 22 din XXXXXX, XXXXXX, și el este împuternicit să petreacă negocierile cu potențialii cumpărători, în condițiile tranzacției date, și să primească mijloace bănești în calitate de avans în vederea vânzării apartamentului, însă, de fapt, neavând astfel de împuterniciri, profitând de încrederea lui Cojocari N., s-a înțeles cu ultima asupra prețului acestui apartament, în sumă de 16.000 euro. Iurco T. de mai multe ori a comunicat prin telefon cu partea vătămată Cojocari N., prezentându-se ca fiind mama lui Poltorac I., și anume Poltorac L. și *confirmând cuvintele lui Poltorac I. cu privire la necesitățile urgente de bani pentru rezolvarea diferitor întrebări. În rezultat, Cojocari N., în perioada 27.02.2015 - 21.04.2015 i-a transmis lui Poltorac I., în câteva rate, în calitate de avans pentru procurarea apartamentului, mijloace bănești în sumă totală de 8000 euro, echivalentul a 159.440 lei.*

În rezultat, *prin acțiunile comise de Iurco T., i-a fost cauzată lui Cojocari N. o daună materială în proporții mari,* acțiunile ei urmând a fi calificate în baza art. 196 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca *cauzarea de daune materiale în proporții*

mari proprietarului prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două persoane.

Din conținutul *probelor administrate se reține implicarea inculpatei în acțiunile infracționale organizate de Poltorac I., însă aceste probe nu pot fi acceptate drept unele pertinente, concludente și utile* în confirmarea învinuirii înaintate acesteia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal.

Totodată, *nu sunt puse la îndoială probele examinate* care confirmă *existența acțiunilor infracționale comise de Iurco T. ce au influențat la deposedarea lui Cojocari N. de mijloacele financiare*, însă aceste acțiuni nu pot fi calificate în baza art. 190 Cod penal.

Or, calificarea atribuită de procuror și preluată de instanța de fond pe art. 190 alin. (4) Cod penal nu și-a găsit confirmare prin materialul probant administrat.

Astfel, *probele administrate demonstrează cu certitudine că inculpata a comis infracțiunea de cauzare de daune materiale prin înșelăciune, cu cauzarea de daune în proporții mari părții vătămate*, ce se încadrează la art. 196 alin. (2) lit. b) Cod penal.

La fel, din circumstanțele cauzei *se constată încălcarea drepturilor personale patrimoniale ale lui Cojocari N. și a celor nepatrimoniale pentru care poate fi dispusă repararea daunei morale.*

Deci, *instanța de fond a dispus greșit încasarea daunei morale, urmând a fi casată soluția primei instanțe în latura încasării daunei morale* atât de la Iurco T., cât și *de la Poltorac I. și respinsă această cerere ca fiind neîntemeiată.*

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Liliana Pasat, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurenta a invocat că instanța de apel nu a acordat deplină valoare probelor și a reținut inutilitatea unor probe, care întrunesc toate calitățile unei dovezi ce poate fi pusă la baza unei sentințe de condamnare, formulând concluzii care nu se racordă la ansamblul probator administrat.

Potrivit declarațiilor părții vătămate și ale martorilor, atât Poltorac I., cât și Iurco T. au dobândit ilicit bunurile altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cauzând daune în proporții mari.

Latura obiectivă a escrocheriei se exprimă prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. Elementul material se realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei - înșelăciune sau abuz de încredere.

Prin dobândirea ilicită a bunurilor se prezumă un act opus celui licit efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune, detenție a bunului mobil sau imobil, a altor valori străine sau drepturi asupra acestora.

Abuzul de încredere are la bază relațiile interpersonale stabilite între făptuitor și victimă care, la rândul lor, au ca suport relațiile de prietenie, de serviciu, de afaceri etc., care cunoscând o anumită evoluție și având amprenta încrederii, sunt exploatare cu rea-voință de potențialul escroc la realizarea intenției

infracționale, spre exemplu, prin abuz de încredere este însușită averea împrumutată de către vinovat de la un cunoscut fără a perfecta actele legale.

Potrivit pct. 15 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 28.06.2004, Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, instanțele judecătorești trebuie să ia în considerație că în cazul escrocheriei, victima transmite benevol bunurile către făptuitor, sub influența înșelăciunii sau a abuzului de încredere, circumstanțe constatate în speța dată.

Mai mult, a fost omis caracterul social periculos al faptei comise și urmările survenite, că infracțiunea a fost comisă cu intenție și a avut consecințe negative asupra părții vătămate.

Însă, cu toate că inculpata nu a recunoscut vina în săvârșirea infracțiunii incriminate, ilegalitatea acțiunilor acesteia se confirmă prin probe pertinente, utile și legal administrate.

Or, toate probele dovedesc că între inculpați a avut loc o înțelegere, cu un scop bine determinat, iar acțiunile lor aveau un caracter consecutiv și consecvent în vederea dobândirii bunurilor părții vătămate, prin înșelăciune și abuz de încredere.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocata Angela Gherasim, în numele părții vătămate Cojocari Natalia, solicitând casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurenta a indicat că probele administrate, examinate în ansamblu, prezintă o situație clară și fără dubii a circumstanțelor de fapt, care au fost raportate corect la prevederile legale.

Instanța de fond și-a fondat soluția adoptată pe probe legal administrate, cercetate în ședința de judecată, în cadrul căreia părților procesului le-a fost asigurată deplina exercitare a drepturilor, fiindu-le oferită posibilitatea să prezinte dovezi în argumentarea poziției lor.

La fel, instanța de fond corect a soluționat și chestiunea privind acțiunea civilă, în corespundere cu probele administrate și prevederile legale.

Instanța de apel, contrar soluției adoptată de instanța de fond, a respins acțiunea civilă în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral nu numai de la Iurco T., dar și de la Poltorac I., care nici nu a contestat sentința adoptată.

Deci, se atestă lipsa unei motivări a soluției instanței de apel.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 414 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. Potrivit cu art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. Conform art. 409 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*). Sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) a reîncadrat acțiunile inculpatei în baza art. 196 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca: *„cauzarea de daune materiale în proporții mari proprietarului prin înșelăciune*

și abuz de încredere, **săvârșită de două persoane**”, însă nu s-a referit în niciun fel asupra elementului calificativ obligatoriu pentru infracțiunea respectivă „*dacă fapta nu constituie o însușire*”.

Mai mult, a condamnat inculpata pe art. 196 alin. (2) lit. b) Cod penal pentru cauzarea de daune materiale prin înșelăciune și abuz de încredere: „**săvârșită de două persoane**”, „*dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și dorind survenirea consecințelor prejudiciabile, împreună cu Poltorac I..., confirmând cuvintele lui Poltorac I. cu privire la necesitățile urgente de bani pentru rezolvarea diferitor întrebări. În rezultat, Cojocari N., în perioada 27.02.2015 - 21.04.2015 i-a transmis lui Poltorac I., în câteva rate, în calitate de avans pentru procurarea apartamentului, mijloace bănești în sumă totală de 8000 euro, echivalentul a 159.440 lei*”, deci în coparticipație cu Poltorac I., dar s-a contrazis dispunând menținerea sentinței privind condamnarea ultimului pe art. 190 alin. (4) Cod penal, pentru săvârșirea infracțiunii de escrocherie în aceleași circumstanțe și împreună cu Iurco T., potrivit faptei criminale constatate de prima instanță și menținută fără modificări de către instanța de apel, care, mai ales că, a mai și conchis, confuz și neîntemeiat, că inculpații inițial ar fi avut înțelegerea să comită infracțiunea prevăzută de art. 196 Cod penal, dar Poltorac I. a manifestat un **exces de autor**;

b) a descris fapta criminală săvârșită de inculpată, prevăzută de art. 196 alin. (2) lit. b) Cod penal, considerată ca fiind dovedită, în mod neclar și divergent, indicând că: „*cu intenție directă, cu scop de cupidare și fără scop de însușire, prin înșelăciune și abuz de încredere, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și dorind survenirea consecințelor prejudiciabile, împreună cu Poltorac I..., confirmând cuvintele lui Poltorac I. cu privire la necesitățile urgente de bani pentru rezolvarea diferitor întrebări. În rezultat, Cojocari N., în perioada 27.02.2015 - 21.04.2015 i-a transmis lui Poltorac I., în câteva rate, în calitate de avans pentru procurarea apartamentului, mijloace bănești în sumă totală de 8000 euro, echivalentul a 159.440 lei*”, neconcretizând, deci nici stabilind, cine a însușit sau nu aceste mijloace bănești.

Or, circumstanțele constatate în fapta criminală, de felul: „*cu scop de cupidare..., împreună cu Poltorac I..., confirmând cuvintele lui Poltorac I. cu privire la necesitățile urgente de bani pentru rezolvarea diferitor întrebări. În rezultat, Cojocari N., în perioada 27.02.2015 - 21.04.2015 i-a transmis lui Poltorac I., în câteva rate, în calitate de avans pentru procurarea apartamentului, mijloace bănești în sumă totală de 8000 euro, echivalentul a 159.440 lei*”, cât și în concluziile că: „*nu sunt puse la îndoială probele examinate care confirmă existența acțiunilor infracționale comise de Iurco T. ce au influențat la deposedarea lui Cojocari N. de mijloacele financiare*”, denotă clar prezența în acțiunile inculpatei a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (4) Cod penal;

c) a trecut în revistă dovezile administrate, dar nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu

circumstanțele concrete, de fapt și de drept, invocate în rechizitoriu, și nu a indicat motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul acușării.

Mai mult, aprecierea absolut confuză și divergentă că: *„este constatată cu certitudine înțelegerea inculpatei cu Poltorac I. privind comiterea infracțiunii de deposedare a lui Cojocari N. de mijloacele financiare, însă atât în prima instanță, cât și în instanța de apel nu au fost prezentate probe privind confirmarea intenției lui Iurco T. de a însuși mijloacele bănești..., din conținutul probelor administrate se reține implicarea inculpatei în acțiunile infracționale organizate de Poltorac I., însă aceste probe nu pot fi acceptate drept unele pertinente, concludente și utile..., nu sunt puse la îndoială probele examinate care confirmă existența acțiunilor infracționale comise de Iurco T. ce au influențat la deposedarea lui Cojocari N. de mijloacele financiare..., probele administrate demonstrează cu certitudine că inculpata a comis infracțiunea de cauzare de daune materiale prin înșelăciune, cu cauzarea de daune în proporții mari părții vătămate..., nu corespunde exigențelor prescrise în art. 101 Cod de procedură penală;*

d) a concluzionat neclar și divergent că: *„se constată încălcarea drepturilor personale patrimoniale ale lui Cojocari N. și a celor nepatrimoniale pentru care poate fi dispusă repararea daunei morale..., deci, instanța de fond a dispus greșit încasarea daunei morale, urmând a fi casată soluția primei instanțe în latura încasării daunei morale atât de la Iurco T., cât și de la Poltorac I. și respinsă această cerere ca fiind neîntemeiată”,* iar în dispozitiv a dispus, legal nemotivat, că: *„respinge ca neîntemeiată pretenția părții vătămate Cojocari N. privind încasarea prejudiciului moral de la Iurco T. și Poltorac I.”*, în situația în care inculpatul Poltorac I. nici nu a declarat apel, fiindu-i menținută condamnarea pe art. 190 alin. (4) Cod penal.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, și că recursurile de pe rol sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Liliana Pasat, și de avocata Angela Gherasim, în numele părții vătămate Cojocari Natalia, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 iulie 2018 în privința inculpatei Iurco Tatiana XXXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 17 ianuarie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas